

't Zwaalfje

Nieuwsbrief Vogelwerkgroep Berkelland

Borculo - Eibergen - Neede - Ruurlo

Paartje Tureluurs in Overtoom - Middelveen
Foto: Marjon Hoen

Voorjaar 2026, jaargang 15, nummer 1

In dit nummer onder meer aandacht voor:

Witkopsors
Foto: Floris Kouters

Witkopsors,
pagina 6

Wulp
Foto: Henk Lammers

De excursie naar Texel,
pagina 10

Bosuil
Foto: Benno Stortelder

Vroeg legsel Bosuil,
pagina 13

De zeer zeldzame Brileider Eend die een tijd op Texel te spotten was. De Brileider is een soort die hier van nature niet voorkomt. Uiteindelijk werd de eend ziek, waarschijnlijk door het voedsel wat hij op Texel at. Hij viel enorm af en was verzwakt. De vogelopvang Ecomare en de Wulp hebben de vogel proberen te redden. Het bleek dat hij een worminfectie had. Het leek in eerste instantie de goede kant op te gaan maar 'Brillie' - zoals ie op de socials werd genoemd - is half maart helaas toch aan de infectie overleden.

Waar vindt u ons op internet

Meer informatie, verslagen van inventarisaties, excursies, een overzicht van werkgroepen etc., vindt u op onze website:

www.vogelwerkgroepberkelland.nl

Voor waarnemingen in de gemeente Berkelland: kijk op de website:

www.vwgberkelland.waarneming.nl

Wij hebben ook een eigen Facebook pagina!

Bestuur Vogelwerkgroep Berkelland

Voorzitter

Henk Leevers, Oude Eibergseweg 13, 7273 PJ Haarlo

tel: 0545-261531 henkenjantine@hotmail.com

Secretaris

Sonja Grooters, Hengeler 58, 7161 ET Neede

tel: 0545 - 292 582 sonjaenhans@hotmail.com

Penningmeester

Dick van den Beld, Borculoseweg 35, 7273 SJ Haarlo

tel: 0545 261 369 dvandenbeld53@gmail.com

Bankrekening: NL48RBRB.085.01.05.714 t.n.v.

VWG Berkelland te Ruurlo

Lid

Marjon Hoen, Kieftendijk 3, 7161 RL Neede

tel: 06 55 712 851 info@marjonhoen.nl

Algemeen mail-adres

E-mail: info@vogelwerkgroepberkelland.nl

De redactie van deze uitgave is verzorgd door Cees van Beinum en Marjon Hoen.

Deze kleurige plaat van een Kramsvogel is vastgelegd door Wilie Smeenk.

Inhoudsopgave

Van de voorzitter Henk Leevers	3
Excursie Ooijpolder Tijmen Boswinkel	4
Torenvalk project Henk Lammers	5
Witkopgors Roland Wantia	6
Het jaar van de Steenuil Marjon Hoen	7
Excursie Texel 2025 Henk Lammers	8
Trektelpost Havelandweg 2025 Marina Pruijssers	10
Kennismaking in vogelvlucht Titia Meijer	12
Vroeg broedsel Bosuil Henk Lammers	13
Terugmeldingen uilen en Torenvalken John Smith	14
Excursies en ledenavonden	16

Nooit te oud om te leren

We gaan even terug naar het eind van vorig jaar. Om nog wat preciezer te zijn: derde Kerstdag, die traditiegetrouw wordt ingevuld met een excursie van onze vogelwerkgroep. Deze keer gingen we naar de Ooypolder bij Nijmegen met drie auto's en elf deelnemers. Daarbij bleek ook onze gids te zitten en voormalig jeugdlid Tijmen Boswinkel. Hij reed voorop en had de eerste stop naar de chauffeurs gestuurd, zodat zij de plek zouden kunnen vinden als ze de aansluiting zouden missen. En ja hoor bij Nijmegen verloren we de aansluiting door een rood verkeerslicht en we reden maar naar Ooy en stopten om Googlemaps te starten met het punt van de eerste stop. En warempel het werkte en 6 minuten later konden we ons weer bij de groep voegen. Weer wat geleerd.

Een vogelrijk gebied, maar wel koud en af en toe flink doorlopen hielp tegen koude voeten. Tussen de middag bij café Oortjeshekken even warm worden met een lekkere soep. De uitspanning heeft een aantrekkingskracht en lang geleden kwamen er al vogelaars. Die schreven in een schriftje van het café welke waarnemingen er waren gedaan en je kon zo hele jaargangen doorbladeren in deze schriftjes. Een behoorlijk contrast met nu. De schriftjes heb ik niet gezien, maar Tijmen kwam met zijn telefoon en meldde, dat er in Beek een Humes Bladkoning zat. Slechts 6 km verderop en ook de vraag of het leuk was om daarnaartoe te gaan. Ik moest meteen denken aan een voorval op Texel, waar een Bladkoning zat. Mijn vrouw was ook mee en ze heeft me nog vaak geplaagd met de opmer-

king dat er hordes vogelaars met grote kijkers en telescopen naar een heel klein vogeltje zaten te kijken. Heel bijzonder en ook wel lachwekkend. Dus op de vraag van Tijmen aarzelde ik even en stamelde wat over een heel klein vogeltje en dacht dus aan een Bladkoning. Maar dit was een Humes Bladkoning en er werd me verzekerd, dat het zeer zeldzaam was en ook gewoon een aparte soort.

Dus op weg naar Beek en we reden in een nieuwbouwwijkje met vogelstraatnamen. Bij de Leeuwerikstraat en hoek Kievitstraat parkeerden we de auto's en liet de zeldzaamheid zich horen: een krachtige roep voor zo'n klein vogeltje: "Tsoe-wiep", waarbij de eerste lettergreep iets daalt en de tweede stijgt. Leefgebied is Centraal-Azië en oostelijk Kazachstan en dat is een enorme afstand. En ja we hebben de Humes Bladkoning ook gezien en steeds maar even, omdat ie geen moment stil zit. In dit geval was een soort grove den in een achtertuin de verblijfplaats.

Ook worden er nu jaarlijks Humes Bladkoningen gemeld en meestal van november tot april, wanneer de (gewone) Bladkoning naar warmere oorden is gegaan. Bij Vogelbescherming is veel meer informatie te vinden en op Waarnemingen.nl kun je alle (bijzondere) waarnemingen vinden. Allemaal online en niet meer in schriftjes. Je bent nooit te oud om te leren en bovengenoemde sites helpen enorm en verdienen steun en dank. Maar ik had dit allemaal niet kunnen ervaren wanneer Tijmen me dit niet had bijgebracht. En dan te bedenken, dat ik hem ongeveer 10 jaar geleden heb mogen helpen om vogels te leren kennen. Kan ik nu een nieuwe soort aan mijn lijstje toevoegen.

Excursie Ooijpolder 27 december

Op 27 december 2025 rond een uur of acht verzamelden we ons op het Zwikkelaarsplein in Eibergen, om te vertrekken naar het startpunt van de excursie, de Ooijpolder. We hoopten mooie plekken en veel vogelsoorten te zien.

Eerste stops

Om 09:30 uur kwamen we aan op de eerste stop, een parkeerplaats vlakbij Nijmegen. Vanuit hier maakten we een korte wandeling door typisch Ooijpolder landschap, rietvlaktes met verspreide meidoornstruiken, bomen en meertjes.

De eerste vogelsoorten worden hier al gevonden: de Wulp, een Grote Bonte Specht, een Buizerd en een Torenvalk.

Na de wandeling reden we een kilometer door naar de volgende parkeerplaats. Vanuit hier keken we uit op de Oude Waal, een groot meer dat vroeger onderdeel was van de rivier de Waal. Op dit meertje zaten verschillende soorten eenden, hier zagen we de eerste Wilde Eenden, Krakeenden maar ook mooie Wintertalingen. Zelfs een Ree liet zich erg goed bekijken.

Uitkijktoren

De volgende stop is een uitkijktoren met uitzicht over de Groenlanden, we parkeerden de auto langs de weg en liepen ongeveer tien minuten om hier te komen. Helaas is het zonnige weer dat we eerst hadden overgegaan naar bewolking, maar dit maakte het uitzicht niet minder mooi. Veel zangvogels lieten zich hier zien en horen, waaronder Koperwieken, Kramsvogels, Groenlingen, Putters en Vinken. Ook een aantal Grote Bonte Spechten vloog langs.

Bizonbaai

Hierna reden we door naar de Bizonbaai, hier is mooi met de telescoop over het meer te kijken. Hier zagen we een van de mooiste soorten van de dag namelijk een mannetje Brilduiker. Door de telescoop was die erg goed te zien. Nadat de Brilduiker wegvloog gingen we soep eten en wat drinken bij het restaurant 'Oortjeshikken' dat vlak bij de Bizonbaai lag.

Tijdens de pauze bij het restaurant werd er op Waar-nemingen.nl gemeld dat er in Beek-Ubbergen een Humes Bladkoning gezien is. Dit is een zeer zeldzame soort in Nederland en nog geen 10 minuten rijden van ons vandaan! Na de pauze besloten we dus daar heen te rijden in de hoop deze zeldzaamheid te zien. Het duurde gelukkig niet lang voordat die zich liet horen, het zien was daarentegen wel wat lastiger. Uiteindelijk hebben we hem wel een aantal keer in beeld gehad maar hij bleef geen moment stilzitten, een goede foto is er hierdoor helaas niet.

Humes Bladkoning, wel te horen lastig te zien

Laatste punt

Na deze snelle twitch reden we naar het laatste punt van de excursie, Kekerdom. Vanuit hier maakten we een wandeling van ongeveer 5 kilometer door de Millingerwaard. Tijdens deze wandeling zagen we veel mooie soorten die we deze dag nog niet eerder hebben gezien. Veel soorten eenden zoals Grote Zaagbekken, Nonnetjes, Tafeleenden en Bergeenden. Ook zagen we Watersnippen, een Witgatje en een Oeverloper. De IJsvogel liet zich nog even horen en een Goudhaan zat vlak boven ons hoofd te foerageren.

Na deze laatste soorten aan de daglijst toegevoegd te hebben kwamen we uit op een totaal van 61 soorten. Het was een zeer geslaagde maar vooral ook gezellige dag!

Tekst en foto's via: Tijmen Boswinkel

Soortenlijst excursie Ooijpolder

1. Brandgans	22. Houtduif
2. Grauwe gans	23. Turkse tortel
3. Toendrarietgans	24. stadsduif
4. Kolgans	25. Waterhoen
5. Knobbelzwaan	26. Meerkoet
6. Nijlgans	27. Wulp
7. Bergeend	28. Watersnip
8. Slobeend	29. Oeverloper
9. Krakeend	30. Witgatje
10. Wilde eend	31. Kokmeeuw
11. Wintertaling	32. Stormmeeuw
12. Tafeleend	33. Zilvermeeuw
13. Kuifeend	34. Aalscholver
14. Brilduiker	35. Grote zilverreiger
15. Nonnetje	36. Blauwe reiger
16. Grote zaagbek	37. Sperwer
17. Soepeend	38. Buizerd
18. Fazant	39. IJsvogel
19. Dodaars	40. Middelste bonte specht
20. Fuut	41. Grote bonte specht
21. Holenduif	42. Groene specht

Torenvalkproject

Om de kosten van het project te dekken heeft de Vogelwerkgroep subsidie aangevraagd en gekregen, waarvoor dank!, van de VALA (Vereniging Agrarisch Landschap Achterhoek). Deze organisatie zet zich in voor meer biodiversiteit op het boerenland, ze voeren samen met meer dan duizend leden het agrarisch natuur en landschapsbeheer (Anbl) uit en hun projecten richten zich op natuurinclusieve landbouw. Erkentelijk zijn we ook: de VAN (Vereniging Agrarisch Natuurbeheer) die de administratie van het project heeft verzorgd, Ten Bulte hout voor het met korting leveren van de eiken palen, Hovenier Het Tuingevoel voor het gratis leveren van Rhizoombegrenzer. De houtleveranciers de Driehoek bouw en Assink Hout alsmede de Loonwerkbedrijven Sturris Ruurlo, Beusink Rekken, Slotboom Neede, ten Elsen Neede, BTN dienstverlening Beltrum en Bobcatwerk Geesteren bedanken wij voor hun medewerking. Natuurlijk is er ook dank verschuldigd aan de diverse boeren en landeigenaren waar we de torenvalk-palen mochten plaatsen.

Witkopgors

Zaterdagavond 10 januari reed ik met de auto naar de Achterhoek. Gelokt door de combinatie van sneeuw, de vrieskou, gemelde overtrekkende Kraanvogels op zaterdag, het voorspelde mooie winterweer voor zondag en een in Kloosterhaar ontdekte Hutchins' Canadese Gans. Een lifer nog.

Het plan was op tijd opstaan, de ochtend in de tuin vogels kijken, daarbij de lucht goed in de gaten houden en later in de ochtend vroeg in de middag naar Kloosterhaar voor de gans. De rit naar de gans heb ik tot halverwege de middag uitgesteld. De ochtend liep namelijk iets anders.

Net voorbij kwart voor negen liep ik van de trap naar beneden en via de keuken de woonkamer in. De zon was net opgekomen. Mijn moeder lag nog te slapen en ik maakte haar wakker. In de kamer was het donker met de gordijnen gesloten en de rolluiken naar beneden. Tijd om wat licht binnen te laten. Ik trok het middelste rolluik naar boven en richtte mijn blik op de voederplaats. Er was al enige activiteit. Een Heggenmus was de eerste vogel die ik zag.

Ik scande de appelboom en mijn blik viel op een licht ogende gors met roodbruine flankstrepen. Het zal toch niet? Ik snelde naar de bijkeuken waar mijn camera lag. De SD-kaart zat er niet in en ook de batterij moest worden vervangen. Dat ging heel snel en gelukkig had de vogel zich niet verplaatst. Ik probeerde scherp te stellen maar zonder succes. Ik stelde de zoomlens in op handmatige focus en begon wat plaatjes te schieten. Minder dan 20 seconden later vloog de vogel weg uit de boom. Ik kon niet zien waarheen of hoe ver. Met nogal wat adrenaline in mijn lijf bekeek ik de gemaakte foto's op de display van mijn camera. Zonder leesbril en zo vroeg in de ochtend waren mijn ogen niet op hun best, maar het zag er behoorlijk goed uit. Ik maakte met mijn mobiele telefoon een foto van het beeld op de display en voerde die in op waarneming.nl. En daar stond wat ik eigenlijk al wist, 97% Witkopgors.

Oh jee! Mijn moeder dringend verzocht zich zo snel mogelijk voor te bereiden op bezoek en in de lokale whatsappgroep Bird Alert Berkelland melding gemaakt van een mogelijke Witkopgors. Ook mijn vogelvrienden in den Haag op de hoogte gebracht. Al snel berichten op mijn telefoon met vragen zoals 'ben ik welkom?', 'zit de vogel er nog?' Mijn ingevoerde waarneming werd opgepikt in de whatsapp groep voor zeldzaamheden in Gelderland. Hectiek. Snel het huis een beetje opgeruimd en het vloerkleed opgerold zodat dat niet smerig kon worden. Over de plavuizen geen zorgen. Het leek me beter om de mensen naar binnen te halen en vanuit de woonkamer op de Gors te laten wachten. De voederplaats ligt namelijk in de voortuin en vlak bij de weg. Als de bezoekers daar gaan staan, zo dacht ik, is de kans groot dat de Witkopgors weg zou blijven.

Mijn moeder ging alvast koffie zetten. Ik hield de tuin in de gaten. En het berichtenverkeer op mijn telefoon. Bijna 20 minuten later zat de vogel weer in dezelfde appelboom. Deze keer kwam hij naar beneden. Vrij gedeceerd zocht de Gors de voederplaats op, en pikte hij huppand in de sneeuw het zaad van de grond. Deze keer kon ik betere foto's schieten en had ik wat meer tijd om naar kenmerken te kijken. Geen spoor van geel in het verenkleed. Het zag er goed uit. Iets voor half tien kwamen de eerste bezoekers aan. Ze kregen koffie aangeboden en een stoel. Het wachten kon beginnen. Spannend! Na ruim een half uur was het verlossende moment daar; de vogel kwam weer in beeld. Aanvankelijk bij de voederplaats, even later bij de waterput in gezelschap van Geelgorzen en tenslotte in de meidoornheg. Tijdens de 17 minuten dat de Gors in beeld bleef, arriveerden de eerste bezoekers van buiten Berkelland. Twee van hen waren net op tijd. Zij zagen de vogel rustig bovenin de heg zitten totdat hij naar onderen dook en leek weg te vliegen richting achtertuin. De ene na de andere auto stopte voor het huis of verderop langs de weg. De woonkamer stroomde vol met mensen en koffie werd uitgedeeld. De spanning was voelbaar. Maar tegen alle verwachtingen in geen Witkopgors meer. De Geelgorzen, er werden die dag 7 exemplaren geteld, de dag erop telde ik er zelfs 8, bleven wel terugkomen.

Gedurende de hele dag zijn er mensen in en om de tuin blijven rondhangen maar tevergeefs. Een Houtsnip die ter plaatse werd gezien, bood voor enkelen een aangename afleiding maar geen spoor meer van het mannetje Witkopgors waarvoor de bezoekers, voornamelijk de jongere garde, en sommigen zelfs uit België en Duitsland, waren gekomen. Om half 3 ben ik alsnog naar Kloosterhaar gereden waar ik door de telescoop van een van de vogelaars de gans heb gezien. Wat een dag! Deze Witkopgors is het 54ste geval en het 55ste waargenomen exemplaar in Nederland. In 2020 werd de vorige overtrekkend betrap bij Katwijk. In 2018 was de laatste twitchbaar. Voor met name jonge en niet heel erg lang geleden begonnen vogelaars was deze Gors een lifer of nieuw voor hun Nederlandse lijst geweest. Het is de 7de Witkopgors voor Gelderland. In Berkelland was de soort niet eerder gezien. En na een Alpenheggenmus en Steenarend is deze Witkopgors de derde beoordeelsoort voor de tuin aan de Zwilbroekseweg. Beoordeelsoorten zijn soorten/taxa die in de afgelopen 30 jaar gemiddeld minder dan 2 keer per jaar zijn gezien.

Tekst en foto: Roland Wantia

Het jaar van de Steenuil

Helaas zien we tegenwoordig veel minder Steenuilen op oude schuurtjes of rasterpaaltjes zitten. Daarom vraagt Vogelbescherming Nederland samen met Sovon Vogelonderzoek en de landelijke Steenuilenwerkgroep STONE in 2026 extra aandacht voor de Steenuil.

Belangrijke aspecten voor 2026

- **Doel:** Aandacht voor leefomgeving, het ophangen van nestkasten en het in kaart brengen van territoria.
- **Situatie:** Ondanks eerdere sterke dalingen is de populatie sinds 2012 weer licht aan het toenemen, maar de soort blijft kwetsbaar.
- **Actie:** Burgers en boeren worden aangemoedigd hun erf "rommelig" en aantrekkelijk te maken voor de Steenuil.
- **Onderzoek:** Er wordt grootschalig onderzoek gedaan naar het gedrag en de verspreiding van de vogel.

Sterk afgenomen

Het jaar is bedoeld om de kleine uil te behouden in het kleinschalige agrarische landschap. In de eerste helft van de twintigste eeuw was de Steenuil in ons land een algemene broedvogel, die alleen op de Waddeneilanden ontbrak. Inmiddels is zowel de verspreiding als het aantal Steenuilen sterk afgenomen. In de jaren vijftig van de vorige eeuw werd de populatie nog op 25.000 paren geschat, terwijl de meest recente schatting (2018-2020) uitgaat van 8000 tot 9500 paren.

De achteruitgang hangt vooral samen met schaalvergroting en intensivering van de landbouw: de Steenuil heeft kleinschalig, half open agrarisch landschap nodig. Daardoor komt hij tegenwoordig vooral nog voor in regio's waar dit type cultuurlandschap nog relatief veel te vinden is, zoals in de Achterhoek, Twente, delen van Noord-Brabant en het rivierengebied. Sinds de eeuwwisseling is de terugloop in aantallen gekenterd: over de periode 1990-2024 is de trend stabiel. Recent (vanaf 2012) is er zelfs sprake van een matige toename, met een jaarlijkse populatiegroei van 0,9 procent.

Verschil zand en klei

Achter deze toename zitten wel nuances verscholen. Op de meer oostelijk gelegen zandgronden van ons land – waar de meeste Steenuilen broeden – doet de Steenuil het namelijk beter dan op de kleigronden. In de afgelopen twaalf jaar neemt de steenuilenpopulatie 'op zand' met 1,8 procent per jaar toe, terwijl de populatie 'op klei' in diezelfde periode met 3,6 procent per jaar is afgenomen. Daarom worden in 2026 de verschillen tussen Steenuilen op zand- en kleigrond en hun overleving nader onderzocht. De resultaten worden gekoppeld aan de nieuwste bevindingen van STONE's onderzoek naar de voortplanting van Steenuilen en aan een nieuw zogeheten populatiemodel dat laat zien welke factoren de ontwikkeling van de Nederlandse steenuilpopulatie beïnvloeden. Daarnaast gaat STONE verder met hun onderzoek naar het verschil in voedselbeschikbaarheid op zand- en kleigrond in Nederland. Dit alles moet leiden tot een beter inzicht in hoe de Steenuil het best geholpen kan worden.

Steenuil
Foto: Marjon Hoen

De steenuil is nauwelijks groter dan een merel maar oogt toch wat forser door z'n opgezette veren. Het verenkleed is overwegend bruin tot grijsbruin met witte streepjes en druppelvormige vlekken. Opvallend zijn de felgele ogen en lichte 'wenkbrauwen'. Het achterhoofd lijkt een kopie van het voorhoofd met toegeknepen ogen. In rust is zijn postuur gedrongen, bij waakzaamheid rekt de uil zich uit. Niet altijd zichtbaar zijn de lange, bevederde poten.

Broeden

De broedperiode is van half april tot half mei. Het legsel bestaat gemiddeld uit 3-5 eieren. Normaliter is er één legsel per jaar, incidenteel een tweede legsel tot half juni. Broedduur: 24-28 dagen. Steenuilen broeden in allerlei natuurlijke holtes van bomen, vooral knotwilgen en oude (hoogstam) fruitbomen. Ook in rustige hoekjes of nissen van gebouwen of schuren en in speciale nestkasten. Jongen verlaten na ongeveer een maand het nest, maar zijn dan nog niet vliegvlug. Na ongeveer 38-46 dagen zijn ze dat wel, maar worden daarna nog zo'n 5 weken verzorgd.

Leefgebied

Veelal kleinschalige cultuurlandschappen met een variatie aan houtwallen, heggen, weiltes en knoestige bomen. In grootschalige landbouwgebieden is de Steenuil afhankelijk van gevarieerde erven bij boerderijen of vrijstaande huizen. Het jachtgebied bestaat uit open terrein met het hele jaar door lage vegetatie (beweiding). Voorts zijn er voldoende zitplaatsen van één tot anderhalve meter hoogte (paaltjes bijvoorbeeld) om vanaf te jagen. Er zijn schuilplaatsen en broedholten in oude bomen, schuren, gebouwen en dergelijke.

Voedsel

Het voedsel bestaat uit veldmuizen, ook andere kleine zoogdieren, kleine vogels, in mindere mate reptielen en amfibieën, insecten als nachtvinders en meikevers, regenwormen.

Vogeltrek

Volwassen Steenuilen blijven gewoonlijk het gehele jaar in de naaste omgeving van de broedplaats. Jonge Steenuilen zwerven uit, het merendeel vestigt zich op minder dan 10 km van de geboorteplaats.

Tekst en foto: Marjon Hoen
Bron: Vogelbescherming

Excursie Texel 2025

Er was eens... als een onwerkelijk sprookje zo zou je het begin van onze excursie naar Texel kunnen benoemen. De eerste dag was er één om nooit te vergeten!, Niet omdat we zoveel bijzondere vogels hebben gezien, maar om heel andere gebeurtenissen.

Het begon al 's morgens vroeg om 7 uur bij Willie in Rietmolen, het was nog donker toen we zijn fiets op de drager wilden zetten: door een verkeerde manoeuvre brak het rechterblok van de verlichting af. Niet getreurd en gezeurd, herstellen die hap!

Er zat nog een ijzeren plaatje aan en met een paar boutjes en moeren zou het zo gefikst zijn. Een paar gaatjes boren met als verlichting een zaklamp erbij moet toch niet zo moeilijk zijn. Aldus gedaan en het blok vastgezet, prima toch? Even controleren of alles het doet en dan op weg! Maar... er deed er geen enkel lampje en na nog een keer kijken met het zaklampje onder de drager bleek dat er dwars door de kabel was geboord! Weer niet getreurd en gezeurd, herstellen die hap!

De kabeleinden met een paar kroonsteentjes aan elkaar geprutst en een laagje duck-tape en omheen geplakt en dan op weg. Maar bij de laatste controle bleek alleen het remlicht te functioneren!

Het was intussen al anderhalf uur later en mooi licht geworden zodat we maar vertrokken met een niet functionerend rechterachterlicht van de fietsendrager.

De reis liep voorspoedig via de A1 en de A50 totdat vlak voor Kampen de auto het opeens begaf! Wat de bestuurder/eigenaar ook probeerde, de auto wou wel weer starten maar de motor niet.

De auto op de snelweg aan de kant gezet met de knipperlichten aan en toen, niet getreurd en gezeurd, de hulpdiensten ingeschakeld. Tot onze verwondering bleek dat er tijdens het rijden de knipperlichten van de fietsendrager zich hadden hersteld en weer functioneerden! Hoe bizar wil je het hebben!

De hulpdiensten hadden al gauw in de gaten dat de auto ter plaatse niet hersteld kon worden. Dus er moest vervangend vervoer komen. Dat kon, alleen de garage had geen auto met trekhaak beschikbaar en ook niet zo'n mooie grote bak met voldoende kofferruimte.

Dus de fietsendrager kon niet mee en of alle bagage in de leenauto wel mee kon was ook nog de vraag.

Om het wachten langs de snelweg toch nuttig te maken hadden we alle bagage al netjes uit de auto gehaald en op een kleedje in de berm neergepakt. Na ruim een half uur stopt er een mooie gele auto van Rijkswaterstaat bij ons op de weg. Een wegcontroleur, die ons duidelijk maakte dat we niet in de berm op de hulptrouwen mochten wachten en dat we afgesleept zouden worden naar de parkeerplaats van de Mc Donalds bij Kampen, een 5 km verderop.

Het afslepen gebeurde wel gratis voor ons door een bergingsbedrijf uit de buurt. Dus alles maar weer ingepakt in de auto en toen op weg naar de Mc Donalds! Daar op de parkeerplaats aangekomen werd de auto afgeladen en konden we wachten op de dieplader met vervangende auto erop. Na een uur verscheen de dieplader en konden we de vervangende auto weer gaan inpakken. Omdat lang niet alles in de kleine bagageruimte paste werd er ook bagage gepropt op, onder en tussen de passagiers die dus helemaal geen bewegingsruimte meer hadden.

Onze auto werd op de dieplader getrokken en inclusief de fietsendrager met fietsen meegenomen naar een garage in Beltrum.

Wij gingen dus verder in een leenauto zonder fietsen, met onder de bagage gepropte passagiers die na een tijdje natuurlijk last kregen van verstijfde spieren. Toch zijn we goed bij de veerboot aangekomen die ons met een vertraging van vier en een half uur naar onze bestemming Texel bracht alwaar we om 16.00 uur met het vogelen konden beginnen.

Ons eerste gebiedje was de Horstmeertjes waar we vanuit de auto al enkele soorten konden turven. Wegens tijdgebrek zijn we vrij snel doorgereeden naar de Mokbaai waar we tot het invallen van de schemering ook al een mooi aantal soorten door de telescoop konden bekijken. Er waren veel Goudplevieren, Kluten, Bergeenden, Wulpen en nog veel andere soorten aanwezig.

Nadat we de bagage uit de auto hadden gepakt en de kamerindeling was uitgezocht konden we ons installeren en nadien hebben we genoten van de heerlijke door Johan meegebrachte macaroni. Na de maaltijd genoten van een lekkere bak koffie en daarna kaarten, pesten kende iedereen. Toen allemaal redelijk vroeg naar bed na zo'n enerverende, vermoeiende maar bijzondere dag!

De volgende morgen was iedereen weer om half acht aan het ontbijt met heerlijke door Johan gebakken eieren, iedereen smeerde zijn lunchpakket en Sandra verzorgde de koffie voor een nieuwe vogelkijkdag. Nadat we onze huurfietsen hadden opgehaald gingen we op pad.

Deze dag ging langs de vogelboulevard van Texel met de vogelgebieden Utopia, de Schorren en over de dijk langs de waddenkust naar De Cocksdorp. Hier bevindt zich het vogelinformatiecentrum waar enkelen van ons nog even hebben rondgevoegd.

Strandleeuwerikken
Foto: Benno Stortelder

Eideend
Foto: Willie Smeenk

Verder ging het over en langs de dijk via de Volharding en enkele vogelkijkpunten waar we o.a. nog een Beflijster en Zwarte Roodstaart zagen naar de vuurtoren van Texel waar we dichtbij een mooie plek vonden voor een kop koffie of een drankje.

Via een mooie fietsroute door de duinen van Eierland kwamen we aan bij de Slufter waar we vorig jaar zowel de Roodborsttapuit en het Paapje gezien hadden, helaas deze keer niet. Langs De Koog en door het natuurgebied De Muy gefietst waar Sandra vol opwinding een mooie Velduil meende te spotten. Later bleek het een berkenstammetje te zijn. Toen was het tijd om via de binnenlanden van Texel naar onze thuisbasis Park Frederik Hendrik te fietsen alwaar Sandra ons later verraste met een heerlijke boerenkoolstampot met worst! Mmmm! Later op de avond hebben we de tellijst bijgewerkt, we hadden al ruim 75 soorten en daarna een lekkere bak koffie en natuurlijk kwamen de pestkaarten weer op tafel met daarbij een hapje en een drankje.

Woensdag fietsten we naar het zuiden waar we de molen het Noorden konden bewonderen en ook een mooie Slechtvalk die op de wieken aan het balanceren was. Daarna ging het verder zuidelijk naar vogelgebied het Wagejot. Ook hier vonden we weer enkele mooie nieuwe soorten. Via de Minkewaal, waar een mooie oeverwaluwenwand is aangelegd, Dijkmanshuizen waar we door de opkomende mist weinig konden zien, en Ottersaat zijn we de binnenlanden ingefietst naar onze middagbestemming natuurgebied Waalenburg met bezoekerscentrum. In het centrum hebben binnen rond gekeken, wat gedronken en onze lunch gebruikt.

Omdat het weer niet echt mee wilde werken, droog maar mistig en er geen bijzondere waarneming waren gedaan in het gebied zijn we verder door het gebied gefietst, enkele kijkpunten bezocht en toen langzaam over de binnenwegen van De Waal via Oosterend en Oost weer langs de Oostkust naar het bungalowpark gefietst.

Die avond hadden we restjes op het menu, de overgebleven macaroni en de stampot boerenkool werden in de magnetron opgewarmd voor weer een heerlijke maaltijd. Voor de extra hongerigen werd er

Roodhalsgans
Foto: Benno Stortelder

nog een pizza in de oven gestopt en lekker opgegeten. De tellijst werd nadien weer bijgewerkt en door anderen nageteld met als resultaat: 90 soorten gezien!

Donderdagmorgen besloten we naar overleg met de auto naar de zee kust te rijden voor de zeevogels en daarbij ook een wandeling te maken door het bosgebied De Dennen voor de bosvogels. Bij Paal 17 hebben we o.a. Drieteenstrandlopertjes gezien en vele Jan van Genten zien vliegen. Daarna doorgereden naar het bosgebied waar we een rondwandeling hebben gemaakt waarbij we o.a. de Goudhaan konden spotten en de Boomkruiper. De ook gezochte Boomklever werd niet gezien of gehoord. Op de app Merlin Bird van Johan kwamen wel enkele bijzondere soorten voorbij waaronder de Ringsnaveleend maar die hebben we maar niet meegeteld.

Na de wandeling zijn we in Den Burg op zoek gegaan naar de daar gemelde Roze Spreeuw en deze ook gevonden! Sandra kon de vogel op de foto zetten, hetgeen Willie helaas niet lukte door technisch falen van zijn telelens. Om drie uur waren weer terug op de thuisbasis waar we de fiets paken om nog eenmaal naar de zuidelijke kant van het eiland te fietsen en dan via Oudeschild aan de waddenkant terug te fietsen.

Na het avondeten wat deze keer opgewarmde diepvriesmaaltijd was, werd de tellijst er weer bijgepakt en de soorten geturft. Met een hybride Gans-Eend en de Noordse Kauw kwamen we op ruim honderd soorten! Zowaar een mooi aantal.

Bij het gebruikelijke kaartspel pesten werden er weer verschillende foefjes en trucjes uitgehaald, Johan had op een moment 3 jokers in de handen maar kon door trucjes van anderen niet uitkomen en Willie won de game door het geluk te hebben van het juiste cijfer op de juiste kaart.

De vrijdag stond in het teken van fietsen afleveren, spullen inpakken en wegwezen richting de veerboot. We hebben nog wel in de Mokbaai geprobeerd de Baardman voor de lens te krijgen en zijn ook de duinen nog doorgewandeld voor enkele andere soorten maar konden er geen meer toevoegen aan de lijst.

De veerboot van 12 uur werd genomen en nadat we Den Helder achter ons hadden gelaten hebben we nog een stukje gewandeld in de Pettemerduinen bij het Zwanewater. Daarna zijn we via Schagen en Enkhuizen over de dijk naar Lelystad richting de Achterhoek gereden.

Voordat we de leenauto weer hebben in geruild voor onze eigen auto, deze was inmiddels samen met de fietsendrager gerepareerd, kwamen we tot de conclusie: het was een mooie excursie midweek!

Tekst: Henk Lammers
Foto's: Benno Stortelder en Willie Smeenk

Kluten
Foto: Willie Smeenk

Grote groepen overtrekkende ganzen
Foto: Marina Pruijssers

Jaarverslag trektelpost Havelandweg 2025

In de verslagen van de afgelopen 12 jaar valt op dat we steeds meer soorten vogels zijn gaan zien. 134 soorten is inmiddels het record. Dit stond tot 2018 op 92 soorten en sindsdien zien we ieder jaar meer. Dit komt natuurlijk door de foto's en door het gebruik van geluidsapparatuur. Die bevestigen heel veel waarnemingen die je niet goed ziet of hoort. Determineer maar eens een Geelpootmeeuw die even komt overvliegen of een Siberische Boompieper zonder hulpmiddelen.

Voorjaarstelling niet spectaculair

Dit jaar begon het teljaar op 15 februari. 12 Soorten zagen Bart ter Beek en Floris Kouters op die dag. Drie dagen later konden we 137 Kraanvogels, een Ooievaar en een Watersnip noteren. Op 21 februari vlogen er 15 Brandganzen over, een record. Zes stuks was tot nu toe het hoogste aantal. Luuk de Haan en Marina waren hiervan getuige.

Op 9 maart waren de eerste Grutto's van het jaar te zien. In maart kwamen Willie Smeenk en Wim Saaltink ook tellen.

Zaterdag 5 april was een aardig dagje met de eerste Oeverzwaluw, een Zwarte Wouw, 4 Bruine Kiekendieven en de eerste Gele Kwikstaart.

De eerste Gierzwaluw kwam 12 april over net als 2 Zwartkopmeeuwen.

Er werd tot 22 mei geteld, maar het hele voorjaar was niet echt spectaculair.

Najaarstelling

In augustus startte de najaars-telling. Je hoopt dan op steltlopers en later in de maand op Ortolanen en Duinpiepers.

Op 17 augustus kwamen er 2 Tapuiten langs.

Eindelijk was er op 25 augustus een topwaarneming, namelijk de Grauwe Kiekendief en wel op een avond toen de waarnemers stonden te hopen op Purperreigers. Het was het vierde exemplaar ooit, maar de eerste op de telpost met bewijs. Ook hadden ze een Visarend.

Vanaf september is Tammo Meijer de telpost komen versterken.

Een Grote Mantelmeeuw, ook een bijzondere soort voor de telpost, kwam op 5 september langs vliegen,

wederom in de avond en 2 "misschien" Purperreigers. Te ver, te donker en zonder bewijs. Wellicht moeten we vaker in de avond tellen. Dat levert regelmatig leuke soorten op.

29 Augustus levert twee dagrecords op, namelijk die van Boomvalken (6 stuks) en van Gele Kwikstaarten (25 stuks).

Zondag 7 september is een echt lekkere teldag, 33 soorten en een aantal dagrecords van soorten, namelijk die van de Bruine Kiekendief (13 stuks) en van de Grote Zilverreiger (23 stuks). Maar ook 19 Wespindieven en een Visarend. De zoon van Tammo, Fabian Meijer, was ook aanwezig om mee te tellen.

Na deze dag wordt er bijna dagelijks geteld. Jaap de Jong en Wim Saaltink haken aan en ook Luuk de Haan en Tijmen Boswinkel verschijnen weer op de telpost. Op 14 september worden er 4 Paapjes gezien en een week later weer vier. Ze zitten in het mosterzad voor de telpost. De vraag is of het dezelfde zijn of toch anderen. We denken dat het nieuwe vogels zijn, omdat niemand ze in de tussentijd heeft gezien. Dat is dan een totaal van 8 exemplaren en brengt het jaartotaal van deze soort op 10 exemplaren hetgeen in de laatste 10 jaar niet meer is voorgekomen.

Op 21 september gaat het telpost record van de Boerenzwaluw er aan. De dag ervoor vloog het al leuk, maar deze dag zien we 8550 stuks! Dat is voor het binnenland ongekend. In het voorjaar trekken er over Breskens tienduizenden en zij voeren dan ook alle statistieken aan. In het najaar zijn de records minder duidelijk en staan we op de negende plek ooit van heel Nederland. Echt leuk en motiverend om te tellen.

Handteller

Wanneer er zoveel vogels van één soort overvliegen dan gebruiken we een zogenaamde handteller. Hierbij klikken we ieder individu dat we waarnemen en na ieder half uur voeren we de handgetelde soort in één keer in op de site trektellen.nl. Verder was er deze dag een overtrekkende Zeearend te zien als bijzonderheid. De volgende dagen kabbelt het een beetje aan. Op 26 september gaat er weer een Zeearend over maar dan richting Zuid. De eerste Kolganzen komen op 28 september het land binnen. In vergelijking met andere telposten zien we er veel. Het lijkt er op dat we net tussen twee fronten in zitten en dat de ganzen precies bij ons overvliegen.

Ganzen en foto's

Het is altijd leuk om in deze groepen ganzen op zoek te gaan naar iets bijzonders. We maken van deze groepen nu ook vaker foto's. Deze keer zagen we op een foto een Grote Canadese Gans die we live niet hadden gezien. Op 3 oktober vlogen er voor het eerst dit jaar grote groepen Vinken over en we gebruikten weer de handteller. Nu klikten we per 10 individuen. Het kan ook zijn dat een klik voor 50 of 100 vogels staat. Het ligt dus aan hoe het vliegt qua hoeveelheid. Ook nu scoorden we in vergelijking met de andere telposten veel Vinken.

Euro Birdwatching erg slecht

Dit jaar was de Euro Birdwatching op 4 oktober. Op 3 oktober kregen we al een berichtje van de organisatie dat we te maken zouden krijgen met de restanten van orkaan Humberto. De boodschap is dat iedere post zelf moet bepalen of ze wel of niet gaan tellen. Storm Amy trok inderdaad over het land en we zijn pas tegen de middag gaan tellen, het weer

bleef niet best en we hebben regelmatig tegen de regen en hagel geschild. Wel was de pers present om te berichten over de vogeltrek. We hebben 16 soorten vogels zien overvliegen en in totaal 204 exemplaren. Wat natuurlijk erg slecht is.

Laatste telperiode

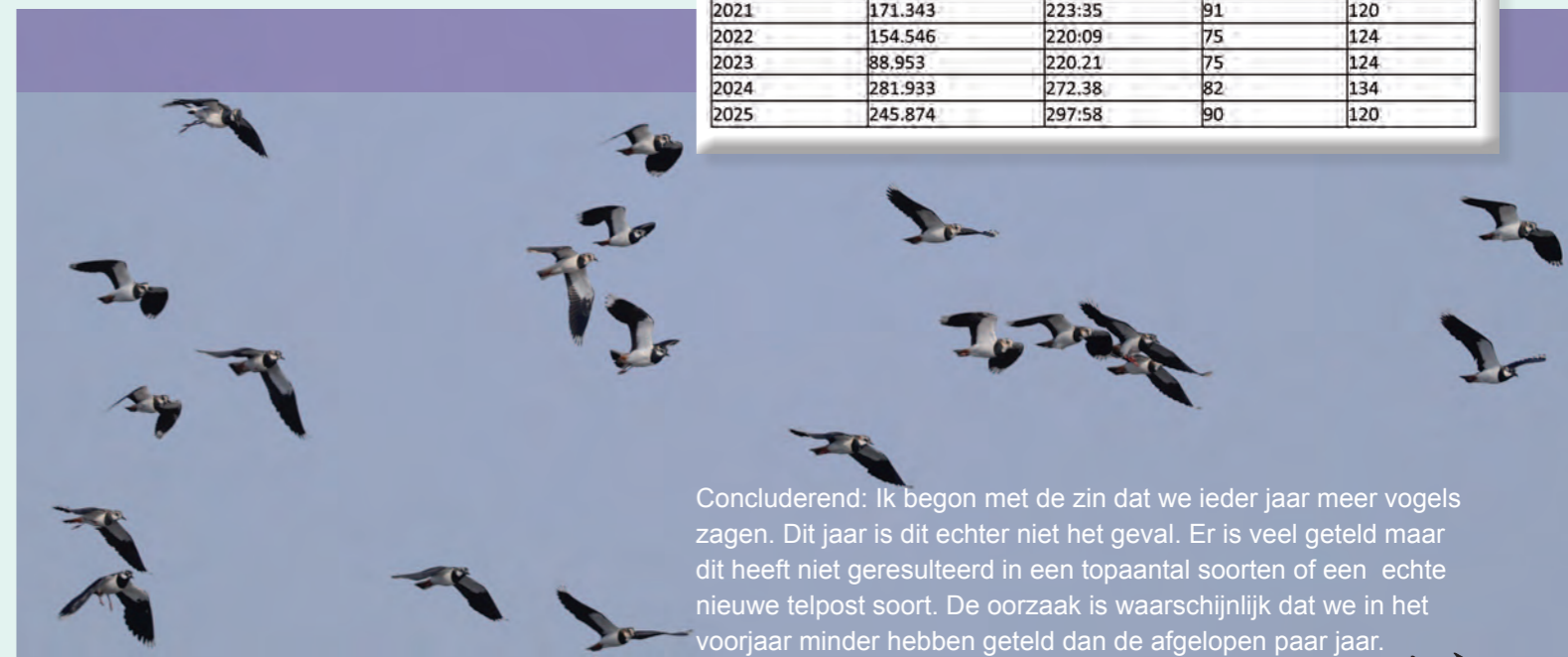
In oktober werd er bijna iedere dag geteld door diverse waarnemers en gelukkig waren de omstandigheden beter. Op 16 oktober zagen we de laatste Boerenzwaluwen overgaan. Het weekend van 18 en 19 oktober was een lekker weekend met op zaterdag 24.377 Houtduiven, 183 Kraanvogels, 484 Buizerds, 2 Rode Wouwen en 675 Kauwen. De dag erna passeerden opvallend veel Kieviten.

Uit het land, vooral op de telposten aan de kust en uiteindelijk met Vlieland als hotspot, werden massaal Pimpelmezen gemeld. Er was sprake van een heuse invasie. Er werden 50.000 Pimpels op één dag geteld op dit eiland. Maar ook op onze telpost konden we merken dat er meer Pimpelmezen dan anders waren, maar daar hield het ook mee op. Op 24 oktober werden er bijvoorbeeld 187 exemplaren geteld. De laatste dag van oktober bracht ons veel Veldleuweriken en Kramsvogels.

In november werd er gewoon doorgeteld. Houtduiven bleven lekker doorvliegen. Op 6 november mooie groepen Kraanvogels, maar wel ver weg en dus, helaas, niet mooi vliegend over de telpost. Ook zaten er die dag rondom de telpost meer dan 1.000 ganzen in allerlei soorten. Normaal zien we dat nooit. Drie dagen later waren ze weg.

Op 7 december is er voor het laatst geteld.

Teljaar	Exemplaren	Teluren	Aantal dagen	Aantal soorten
2017	112.206	113:28	39	85
2018	444.389	129:12	44	92
2019	460.547	167:25	61	114
2020	645.976	259:09	90	134
2021	171.343	223:35	91	120
2022	154.546	220:09	75	124
2023	88.953	220:21	75	124
2024	281.933	272:38	82	134
2025	245.874	297:58	90	120

Groep Kieviten
Foto: Marjon Hoen

Concluderend: Ik begon met de zin dat we ieder jaar meer vogels zagen. Dit jaar is dit echter niet het geval. Er is veel geteld maar dit heeft niet geresulteerd in een topaantal soorten of een echte nieuwe telpost soort. De oorzaak is waarschijnlijk dat we in het voorjaar minder hebben geteld dan de afgelopen paar jaar. Op naar 2026, een nieuwe ronde en nieuwe kansen!

Tekst: Marina Pruijssers

Kennismaking in vogelvlucht

In deze rubriek vertellen leden van de Vogelwerkgroep Berkelland door middel van een aantal vragen wie ze zijn en waarom ze vogels in hun hart hebben gesloten. Naast het beantwoorden van de vragen mogen er natuurlijk ook bijzondere foto's meegezonden worden!

1 Stel je zelf even kort voor: naam, werk, waar woon je, etc?

Mijn naam is Titia Meijer. Ben in Vlissingen opgegroeid. Toen ik 12 was ben ik lid geworden van de NJN (Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie). Ieder weekend gingen we op pad. Langs de Walcherse kust telden we de olieslachtoffers (zeevogels) die aanspoelden en aangereden vogels langs een drukke weg. Alles werd netjes doorgegeven. Ook bezochten we allerlei mooie plekken. Weer of geen weer. Alles met de fiets. Zo ontstond de fascinatie voor vogels. Ik woon in Utrecht en heb een huisje hier. De Achterhoek is prachtig. Mooi afwisselend landschap en zoveel mooie vogels te zien en te horen.

2 Wat is het meest grappige wat je hebt meegemaakt met vogels?

Ja! Leuke vraag! Ik zat een keer met mijn broer op een bankje in de avondschemering voor een Limburgse kerkje. We keken uit op een prachtige toren met vlaggenmasthouder. Deze was zo'n twee meter onder een luik bevestigd. We vroegen ons af hoe krijg je daar een vlaggenstok in. Had de koster een speciaal hulpmiddel of hing hij met gevaar voor eigen leven uit het luik te bungelen. We kwamen er niet uit en dachten er verder niet meer over na. Totdat de vlaggenmasthouder opeens vleugels kreeg en met een flinke krijs wegvloog. Huh! Het was dus al die tijd een Kerkuil.

3 De meest bijzondere vogel die ik ooit heb waargenomen?

Alle vogels vind ik bijzonder. Het maakt me niet of ik ze een keer of heel vaak zie. Ze zijn altijd prachtig en iedere keer ontdek je weer iets nieuws aan het verenpak en hoe ze zich gedragen, vliegen en welke technieken ze gebruiken om voedsel te vinden. Ze maken me altijd blij. Vitamine V (vogels).

4 Mijn lievelingsvogel?

Mijn lievelingsvogel is mijn vriend Jaap. Hij kan ook hele mooie vogeldeuntjes fluiten.

5 De toekomst voor de vogels in Nederland?

Ik zie dat er mooie initiatieven zijn en veel meer aandacht is. Tegelijkertijd zie je soorten hard afnemen. Soms spreek ik oudere boeren die vertellen hoe bijzonder het hier was met de vele weidevogels en het geluid daarbij. Echt zo zonde.

6 Heb je een gebied waar je het liefst naar toe gaat om vogels te spotten?

Jazeker. Ik ga als ik hier ben heel vaak naar 'mijn kantoortje'. Zo noem ik het bankje in het Noordijkerveld waar ik lange tijd zit met telescoop en alles er op en er aan. Wat er te zien is geef ik door aan SOVON.

7 Heb je naast het vogelen nog andere hobby's, en zo ja welke?

Mijn andere hobby is Urban Sketching. Dat betekent tekeningen maken in de buitenlucht van stads- en dorpsgezichten en landschappen. Vaak met een groepje. Een erg leuke hobby waarbij je ook heel veel moet kijken. Een soort verlengde van vogelen.

8 Wil je nog iets anders kwijt in het 't Zwaalfje?

Het is een prachtblad, mooi papier, leuke en interessante verhalen en mooie foto's. Chapeau! Zou het een idee zijn om een rubriekje te hebben waar per keer een vogel belicht wordt?

9 Welke vraag wil je uit het lijstje halen en welke komt daarvoor in de plaats?

Prima zo! Erg leuk om te doen. Bedankt.

10 Aan wie geef je de vlucht voor de volgende keer door?

Aan Tammo Meijer. Hij is hier van op de hoogte. Leuk om meer van hem te weten. Toevallig hebben we dezelfde achternaam.

Vroeg broedsel Bosuil op bijzonder erf

In het kader van onderzoek en bescherming van de Steenuil in Berkelland voeren we ook wintercontroles uit. Dit doen we al een aantal jaren aan het eind van de maand februari. Het doel van die controles in de winterperiode van de steenuilkasten is om de mannetjes van de Steenuil terug te vangen en te ringen. Zodoende weten we met welk broedpaar we te maken hebben in het broedseizoen. De meeste vrouwtjes vangen we tijdens het broedseizoen in de kast omdat die dan op eieren zitten of al kleine jongen hebben. Meestal hebben de vrouwtjes al een ring om de poot en kunnen we die aflezen maar de mannetjes zitten dan niet in de kast bij het broedsel. Vandaar dat we de wintercontroles uitvoeren.

Vier Bosuilpullen

Zo ook dit jaar op het erf van de familie Kemink, we troffen daar in de kast het ons bekende vrouwtje met nummer 3895945 (geringd als 2e kj broedend vrouwtje bij de fam Eggink maar sinds 2024 bij de fam. Kemink in de kast) met het mannetje 3869678 dat we in 2021 daar als 2e kj geringd hebben. Dus een voor ons bekend en vertrouwd broedpaar.

Na de controle van de steenuilkast kwamen we langs de bosuilkast die daar in de houtsingel hangt. We zeiden tegen elkaar laten we die kast ook controleren of er ook een Bosuil aanwezig is.

In de kast heb ik dezelfde camera geplaatst die we ook gebruiken bij de controle van de kerkuilkasten. Dus we konden zo een monitor aan de langs de boom hangende kabel aansluiten om in de kast te kunnen kijken.

Tot onze verbazing zagen we daar op 28 februari al 4 grote Bosuil pullen in de kast zitten. Dit hadden we dus nooit verwacht, zo'n vroeg broedsel!

Normaal gaan we pas eind maart op Bosuil controle en dan waren deze jongen al uitgevlogen en hadden we niet geweten dat er een broedsel was geweest! Op maandag 2 maart heb ik de jongen geringd, ze waren 14, 18, 19, en 20 dagen oud. Dat betekent bij een broedduur van 29 dagen dat het eerste ei al zo rond 10 januari is gelegd! Zowaar het vroegste broedsel uit mijn ring carrière. Bijzonder was ook dat een jong nog 2/3 van een aantal merel veren uit de bek had steken, daar zou het jong wel een dag over doen om dat weg te krijgen. Daarom heb ik het uitstekende deel weggeknipt zodat het die dag ook nog wat voedzamer eten tot zich kon nemen.

Al met al dus weer een bijzonderheid op dit bijzondere erf waar naast de Steenuilen en Bosuilen ook de Torenvalken en Ooievaars jaarlijks broeden.

Tekst en foto's: Henk Lammers

Bosuipul met merelveren in de bek

Jaaroverzicht 2025 terugmeldingen geringde uilen en Torenvalken in Berkelland

Omdat we de uilen ringen is het altijd weer interessant te weten waar ze heen gaan. Ook treffen we uilen aan die buiten Berkelland zijn geringd en hier naar toe zijn gekomen. Ringnummers worden ingevoerd in het landelijke ringregister GRIEL van het Vogeltrekstation zodat is na te gaan precies waar en wanneer een uil is geringd en teruggezien.

Aantallen

In 2025 zijn er 188 terugmeldingen geregistreerd: 133 Steenuilen, 39 Kerkuilen, 15 Bosuilen en slechts 1 Torenvalk. In 2024 waren dat er 203 (147 Steenuilen, 40 Kerkuilen, 12 Bosuilen en 4 Torenvalken). Bij de Steenuilen is de daling doorgezet. Er is maar 1 Torenvalk teruggemeld.

Verspreiding

In de grafieken van de Steen- en Kerkuilen is te zien welke afstanden werden afgelegd. Bij de Bosuilen was de afgelegde afstand steeds maximaal 5 km. Voor de Torenvalken is er geen grafiek gemaakt omdat er te weinig exemplaren waren voor een representatieve grafiek.

Vanuit buiten Berkelland bedroeg de grootste afstand 209 km voor een Steenuil uit Zaamslag (Zeeuws-Vlaanderen). Een Kerkuil uit Staphorst vloog 69 km naar Rekken.

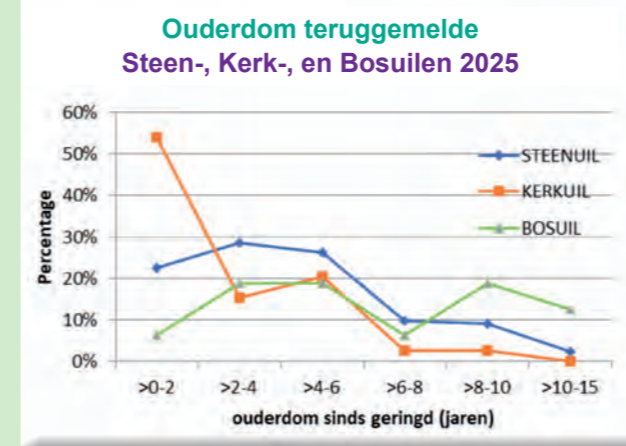
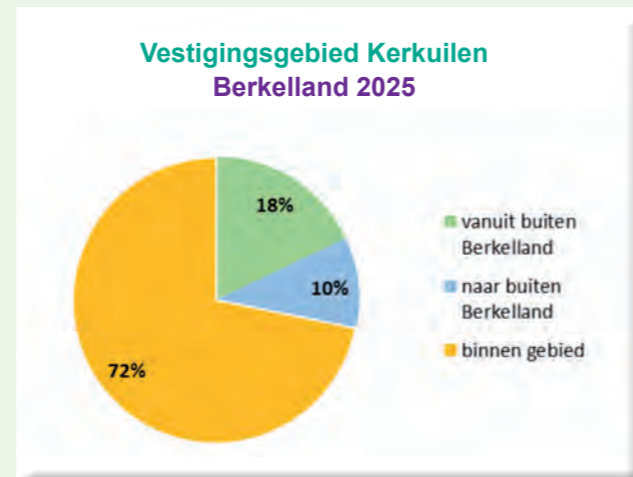
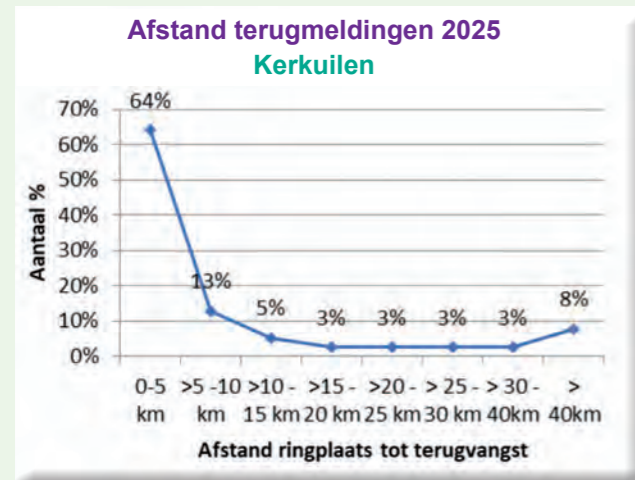
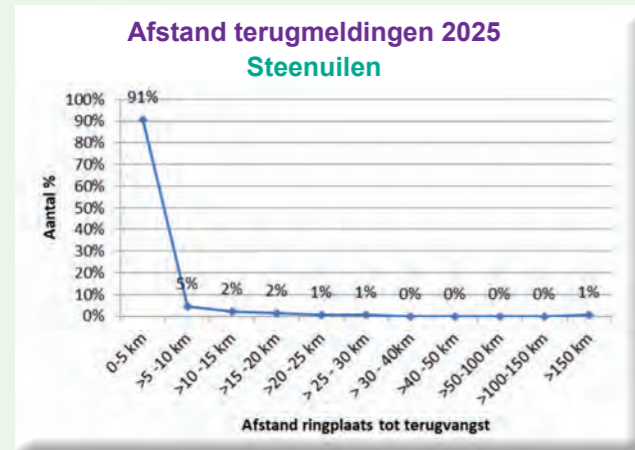
Het merendeel (zo'n 96 %) van de Steenuilen en 77 % van de Kerkuilen wordt weer dichtbij binnen een afstand van 10 km vanaf de ringplaats aangetroffen.

De immigratie was bij de Steenuilen groter dan de emigratie. Zo'n 89 % bleef binnen de gemeente. Ook bij de Kerkuilen was de instroom groter dan de uitstroom: 72% bleef in Berkelland. De migratie wisselt van jaar tot jaar maar het percentage dat binnen het gebied wordt teruggemeld blijft redelijk stabiel.

De langst afgelegde afstand naar buiten Berkelland bedroeg 125 km van Beltrum naar Scharnegoutum (boven Sneek) voor een Kerkuil. Een Steenuil, in 2024 geringd, werd 15 km verder in Hengevelde teruggemeld.

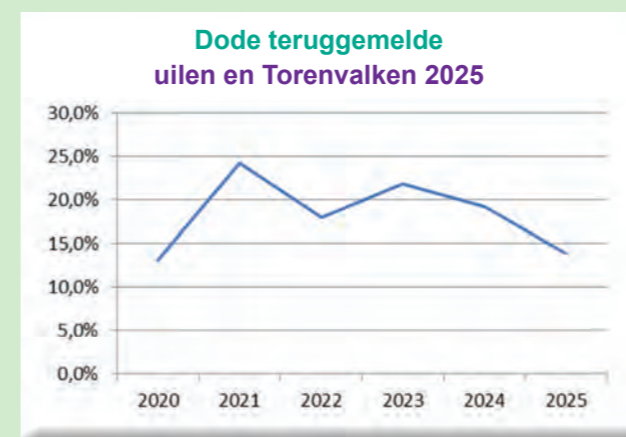
Standvastigheid

Van de binnen de gemeente gebleven uilen werden bij de Steenuilen 75% weer in dezelfde kast aangetroffen, bij de Kerkuilen 32%. Ongeveer vergelijkbaar met 2024. Ook bij de Bosuilen was het met 60 % vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Bijzonderheden

Onder de terugmeldingen zijn er dit jaar 26 (14 %) van dode uilen en Torenvalken afkomstig van: 9 Steenuilen, 11 Kerkuilen, 5 Bosuilen en 1 Torenvalk. Een daling ten opzichte van voorgaande jaren. Vorig jaar waren dat er 39 (19 %) uilen en Torenvalken. Vooral het verkeer en daarnaast het ergens vast komen te zitten in een gebouw, verdrinking of prikeldraad waren de oorzaak. Van de dode teruggemelde uilen was 61% eerstejaars. Helaas geen ongevoel percentage.

Tot slot

Dankzij het ringen, de controles en de terugmeldingen houden we een goed inzicht in de verspreiding, paarvorming, broedresultaten en leeftijdsontwikkeling van de uilen in ons gebied. Al onze gegevens voeren we in de landelijke registers van GRIEL en SOVON in zodat de experts de landelijke trends en de bescherming kunnen volgen. Tijdens het ringen meten we bij de jonge uilen nog de vleugellengte en het gewicht om hun leeftijd vast te stellen, of de jongen genoeg gegeten hebben en of ze op het gewicht zijn wat bij hun leeftijd gebruikelijk is. Gelukkig worden er ook meldingen gedaan door niet-leden, de zogeheten Publieke meldingen. Een ieder die een geringde vogel vindt kan het nummer terugmelden aan <https://www.griel.nl/> of melden bij de Vogelwerkgroep Berkelland: info@vogelwerkgroepberkelland.nl

Leeftijd

Sommige uilen bleken al een respectabele leeftijd te hebben bereikt. De oudste was een Steenuil (vrouw) van 17 jaar. Een Bosuil (vrouw) was meer dan 14 jaar en een Kerkuil (man) 9 jaar. Ouder dan 15 jaar worden ze doorgaans niet. Opvallend was dat het merendeel van de teruggemelde Kerkuilen jonger dan 2 jaar was. Dat was voorgaande jaren ook zo.

Met dank aan alle ringers en controleurs.

Tekst: John Smith
Projectgroep Uilen en Torenvalken

Excursies 2026

• **Zaterdag 18 april**

Voorjaarsexcursie Binnenveldse Hooilanden Bennekom en Blauwe Kamer.

Omdat we de vorige keer maar kort hier geweest zijn, nemen we deze keer wat meer tijd om de omgeving van Bennekom en Wageningen goed te bekijken.

• **Zondag 10 mei**

Publiekexcursie Needse Achterveld

Deze excursie wordt georganiseerd in het kader van de nationale vogelweek

• **Zaterdag 16 mei**

24 of 17 uurstelling vogels in Berkelland

We gaan weer in groepjes of alleen, met de fiets of wandelend heel Berkelland door om zoveel mogelijk vogelsoorten te zien. Je kunt het vanaf huis doen op elk gewenst tijdstip van de dag.

Er wordt in groepen met de fiets gestart om 06.00 uur vanaf het Zwickelaarsplein in Eibergen. We gaan om 12.30 uur gezamenlijk lunchen bij cafe restaurant Prinsen in Haarlo.

• **Vrijdag 12 juni**

Halve dag excursie naar de Doorbraak bij Almelo

We maken een wandeling door de nieuwe natuur van het nieuw aangelegde watertje De Doorbraak. Daar zullen we dan de aanwezige zomervogels proberen te horen en zien.

• **Zaterdag 12 september**

De Rieselfelder Plassen bij Munster

Deze plassen zijn grote, oude niet meer gebruikte, rioolplassen van de stad Munster. De plassen zijn in de loop der jaren uitgegroeid tot een Europees reservaat voor steltlopers en watervogels. Grutto's, Kieviten, Tureluurs, vele soorten Eenden en Ganzen, Roerdomp, IJsvogels, Rietgorzen en Baardmannetjes laten zich hier misschien zien.

• **Midweek 28 september - 2 oktober**

Midweek vogels kijken op Texel

Op Texel zijn ook veel vogelsoorten tijdens hun trek aanwezig. Dat zijn dan naast de rietvogels meer kust- en wadvogels in velerlei soorten. We willen die dan op verschillende dagen proberen te spotten. De Grutto, Kluut, Lepelaar, Kanoet en vele andere soorten zal je zeker zien. We huren de huisjes op Texel in Nederend bij Prins Frederik Hendrik, dat is aan de "vogelboulevard" en van daaruit gaan we meestal op de fiets het eiland over. In zo'n midweek heb je kans om meer dan 100 vogelsoorten te zien. Dus... ga mee!

• **Zaterdag 3 oktober**

Euro Bird watch op de trektelpost aan de Havelandsweg te Rekken

Elk jaar worden er op deze dag in heel Europa trekvogels geteld. Wij doen dan ook mee om de hele dag de trekvogels te tellen

• **Vrijdag 30 oktober**

Kraanvogels rondom Diepholz

Bij voldoende belangstelling gaan we ook dit jaar weer Kraanvogels kijken in Duitsland. We willen dit jaar een ander gebied bezoeken dan in 2024. Om ons blikveld te vergroten zullen we wat meer in de zuidelijke richtingen gaan kijken; bij het Oppenweher Moor en het Grosze Moor bij Uchte. Ook zullen we ons laten leiden door de meldingen van anderen.

• **Maandag 28 december**

Vogels kijken langs de IJssel, de Wijhese Buitenwaarden en de Vreugderijkerwaard

De "winterexcursie" gaat langs de IJssel richting het noorden waar we vele soorten watervogels en andere soorten wintervogels zullen tegenkomen en bekijken. In het najaar en de winter zitten er veel watervogels in dit gebied. Misschien zien we wel bijzondere soorten, zoals Toppers, Brilduikers, Nonnetjes en Zeearenden die hier in de winter soms aanwezig zijn. In het half open landschap met veel struiken zien we waarschijnlijk Koperwieken, Kramsvogels, Putters en Kneuen. Met wat geluk zien we ook roofvogels vliegen zoals een Havik, Slechtvalk of Bruine Kiekendief.

Info en opgave voor excursies kan bij blauwepauw@hotmail.com

*Kuifeenden bij de Kleigaten
Foto: Marjon Hoen*

Ledenavonden 2026

Aanvang alle avonden 19.30 uur

Locatie: Het Noasman, Meenweg 4, Beltrum

• Maandag 11 mei 2026 door: Henk Leever

Locatie: de Melktap, Nettelhorsterweg 21, Geesteren

• Maandag 22 juni door: Tammo Meijer
• Maandag 31 augustus door: Henk Lammers
• Maandag 5 oktober door: Alex Visser
• Dinsdag 24 november door: Willie en Tammo

Opzet ledenavonden

Op 9 februari is er overleg geweest over de opzet van de ledenavonden.

Standaard komen altijd aan de orde:

- Bijzondere waarnemingen
- Actuele tellingen zoals BMP, watervogels, zwaluwen e.d. Dus alleen de actuele, bijvoorbeeld zwaluwen op 22 juni.
- Na de pauze is het tijd voor de inhoud van de organisator en soms al een inleiding voor de pauze.

Verder werden de volgende ideeën aangedragen:

- Sociale binding van leden is van belang en dus ook zorgen voor elk wat wils.
- Filmpjes en foto's vooral gebruiken om zaken te bespreken.
- Een kleine quiz kan ook leuk zijn om meer van vogels te weten en te horen.
- Om meer leden te bereiken kan een wandeling in Berkelland ook leuk zijn.